

Bemærkninger til forslaget

Den frihed for atomvåben, som vi allerede har i dag i de nordiske lande, er værdifuld, ikke blot for disse lande selv, men for hele stabiliteten i det nordeuropæiske område. I de sidste 10 år har tanker om en traktatfæstet nordisk atomvåbenfri zone undergået en bemærkelsesværdig udvikling. Dels er der tale om en meget stor folkelig forståelse for tanken, dels har ledende politikere i alle de berørte lande taget denne tanke meget alvorligt.

To store konferencer i København – den 24.–25. november 1984 og den 29.–30. november 1985 – for bl.a. nordiske parlamentarikere har rykket det tidspunkt nærmere, hvor man må forvente, at de nordiske lande optager kontakter med hinanden med henblik på nærmere drøftelser vedrørende en realisering af den nordiske atomvåbenfri zone.

Dette vil være i overensstemmelse med slutdokumentet fra FNs 10. ekstraordinære generalforsamling vedrørende nedrustning i 1978, hvor det i art. 60–62 hedder:

»60. Oprettelse af kernevåbenfri zoner på basis af arrangementer, der frit er indgået blandt staterne i den pågældende region, udgør en betydningsfuld nedrustningsforanstaltning.

61. Processen til oprettelse af sådanne zoner i forskellige dele af verden bør opmuntres med det endelige mål at nå frem til en verden, der er fuldstændig fri for nukleare våben. Under processen til oprettelse af sådanne zoner bør hver enkelt regions karakteristiske forhold tages i betragtning. De stater, der deltager i sådanne zoner, bør forpligte sig til fuldt ud at efterleve alle de målsætninger, formål, principper, som opstilles i de aftaler eller arrangementer, hvorved zonerne oprettes, og således sikre, at de er reelt fri for nukleare våben.

62. Med hensyn til sådanne zoner opfordres de stater, der besidder nukleare våben, til på deres side at påtage sig forpligtelser, hvis modaliteter skal gøres til genstand for forhandling med den kompetente myndighed i hver zone, i særdeleshed:

(a) til nøje at respektere den kernevåbenfri zones status;

(b) til at afholde sig fra anvendelsen af nukleare våben eller trussel herom mod staterne i zonen.«

Eftersom alle FNs medlemslande stillede sig bag dette slutdokument, kan det siges at udgøre en alment accepteret opfattelse af, hvad en atomvåbenfri zone har som målsætning, og hvad en sådan zone indebærer af forpligtelser for zonestaterne og atommagterne.

Den svenske rigsdags udenrigsudvalg anførte allerede i maj 1981, at det for Sveriges vedkommende var af stor betydning, at man opretholdt et forhandlingsberedskab med henblik på løbende at udrede og analysere spørgsmål vedrørende en nordisk zone. Denne opfattelse blev igen understreget i efteråret 1983, og den svenske rigsdag tilsluttede sig udenrigsudvalgets henstilling.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at det er på høje tid, at også Danmark opretter et forhandlingsberedskab, gerne konkret etableret gennem et særligt kontor i udenrigsministeriet. Behovet for en dansk klarlæggelse af problemer i forbindelse med en nordisk atomvåbenfri zone er på ingen måde mindre end Sveriges, snarere tværtimod. Vor geografiske placering og vort NATO-medlemskab skaber et sæt af problemer, som nøje må undersøges, før vi kan være velforberejdede på seriøse forhandlinger med de andre nordiske lande.

Siden sundtoldens ophævelse i 1857 har det været klar dansk politik at respektere den frie sejlads på havene og derunder også den frie gennemfart af de danske stræder. Hvordan forenes dette grundsyn f.eks. med krav om, at atommagterne skal respektere en nordisk atomvåbenfri zones status, herunder gennemsejlingen af de internordiske farvande?

For den civile skibsfart giver det ikke anledning til anfægtelser af den frie sejlads på havene, at der trods alt er visse begrænsninger. Der er f.eks. visse begrænsninger vedrørende fiskeri og dumpning af giftstoffer, råstofudvinding på havbunden samt de internationale søfartsregler, der pålægger visse begrænsninger, når det drejer sig om særlig farlige ladninger. Det bør heller ikke give anledning til